

УДК 37.035:316.46

ОСОБЛИВОСТІ ВСТУПУ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ ДО АГРАРНИХ ВИШІВ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

А.В. Найдюнова¹

старший викладач кафедри англійської мови для технічних та агробіологічних спеціальностей,
Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ)
e-mail: polilanguage@meta.ua

ОСОБЕННОСТИ ВСТУПЛЕНИЯ БУДУЩИХ ЭКОНОМИСТОВ В АГРАРНЫЕ ВУЗЫ ВЕЛИКОБРИТАНИИ

А.В. Найденова

старший преподаватель кафедры английского языка для технических и агrobiологических
специальностей, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины (г. Киев)

PARTICULARITIES OF ENTERING OF THE FUTURE AGRICULTURAL ECONOMISTS TO THE UK UNIVERSITIES

Alla Naidionova

Senior Lecturer of the Department of English for Technical and Agrobiological Specialties, National
University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv)

Розглядаються особливості вступу майбутніх економістів аграрного профілю до університетів Великої Британії.

Ключові слова: економіст-аграрник, вступні стандарти, мотиваційний лист, абітурієнт.

Рассматриваются особенности вступления будущих экономистов аграрного профиля в университеты Великобритании.

Ключевые слова: экономист-аграрник, вступительные стандарты, мотивационное письмо, абитуриент.

We consider the main features of accession of agricultural economists to the UK universities.

Keywords: agricultural economists, entrance standards, cover letter, applicant.

Постановка проблеми. Навчання у британському вищому навчальному закладі (у тому числі й аграрно-економічного спрямування) відкриває для сучасних абітурієнтів увесь спектр переваг: диплом міжнародного зразка, який визнається роботодавцями багатьох країн світу, ґрунтовне вивчення кількох мов, перспектива побудови успішної кар'єри, озброєння основними професійними навичками тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зміст професійної підготовки фахівців у розвинених країнах, в тому числі й у Великій Британії вивчали Н. В. Акканіна (розвиток системи сільськогосподарської освіти, загальне піднесення просвітницької роботи в континентальній Європі) [Error: Reference source not found; Error: Reference source not found], Н. М. Бідюк (розвиток змісту і форм організації підготовки бакалаврів інженерії в університетах Великої Британії) [Error: Reference source not found], К. М. Двояшкіна (система підготовки фахівців для сільського господарства) [Error: Reference source not found], Н. С. Журавська (проблема підготовки викладачів-аграрників у ВНЗ країн ЄС) [Error: Reference source not found].

Постановка завдання. Мета статті - висвітлити особливості вступу майбутніх економістів

аграрного профілю до університетів Великої Британії.

Виклад основного матеріалу. Процедура вступу на навчання до університетів Великої Британії як країни-лідера у сфері вищої освіти має певні особливості та умови. У зв'язку з тим, що у Великій Британії кожен університет є автономним, встановлює свій прохідний бал, сам визначає претендентів на зарахування, чітких, регламентованих правил і термінів вступу на навчання наразі не існує. Кожна програма (чи то академічна, чи то дослідницька) мають свою специфіку і вимоги. Лише три університети (Оксфорд, Кембридж і Дахам) проводять для абітурієнтів конкурсні вступні екзамени [1].

Для того, аби мати можливість вступати на навчання до університетів і коледжів, абітурієнти повинні успішно закінчити середню школу з якомога кращими, в ідеалі – найвищими (A-level) результатами, отримати відповідне свідоцтво та підготувати необхідні документи. Інформаційне забезпечення щодо отриманих балів випускників шкіл, відповідні розрахунки тощо містяться в розділі Entry Standards (вступні стандарти) у щорічних довідниках британських вищих навчальних закладів – це прохідна сума балів за складені випускниками іспити за рівень середньої школи, помножена на певний коефіцієнт [2]. Наприклад, 100 балів, необхідних для вступу до Оксфордського університету (оцінки AAA) можуть відповідати 80 прохідним балам в університет Йорку (оцінки ABBB або BBB).

Варто розглянути детальніше процес вступу до університетів і коледжів Великої Британії. Так, процедура вступу і прийому заяв абітурієнтів на денну форму навчання за всіма університетськими програмами бакалаврату, інтегрованими навчальними та дослідницькими магістерськими програмами, базовими програмами більшості коледжів вищої освіти та університетів триває близько місяця і здійснюється через електронну систему UCAS (Universities and Colleges Admission Service) та Приймальну комісію (Colleges Admission Service), діяльність яких спрямована на прийом абітурієнтів із найвищим інтелектуальним потенціалом. Ті особи, які бажають навчатися на заочному відділенні, повинні встановлювати контакти з обраними ними університетами індивідуально (телефоном, електронною поштою, особистими візитами тощо) [2].

Завдяки системі UCAS, майбутні студенти мають змогу ознайомитися з правилами вступу до вищих навчальних закладів, подати пакет відповідних документів, отримати подальшу інформацію та інструкції. Подати заявку на вступ можна в он-лайн режимі на веб-сайті обраного університету, попередньо зареєструвавшись у системі UCAS. Електронна заявка складається з кількох розділів, кожен із яких містить певну кількість сторінок:

- особисті дані про абітурієнта (фото, вік, стать, громадянство, домашня адреса тощо);
- вибір університету (абітурієнт може вказати до п'яти назв вищих навчальних закладів). Коли відповіді від усіх університетів будуть отримані (вони відобразяться на цій же сторінці), абітурієнт може обрати два найбільш цікаві для нього університети чи коледжі з тих, які позитивно відповіли на заявку. З цього моменту вже фігурують так звані first-choice university (пріоритетний варіант) і insurance (страхувальний варіант) [2];
- освіта. У цьому пункті вміщується інформація з атестата про середню освіту – отримані оцінки за складені іспити на A-рівень або AS-рівень. Якщо заявка подається раніше терміну закінчення курсу навчання за середню школу, абітурієнт вказує передбачувані оцінки, визначені на основі його поточних досягнень, і зацікавлення певним предметом протягом тривалого періоду [3];
- інформація про практичну діяльність (за наявності такого досвіду). Сюди вносяться координати роботодавців і вказується рід зайнятості.

Анкету-заявку необхідно подавати заздалегідь у чітко встановлені кожним університетом терміни. Як правило, кінцеві терміни подачі заяв на програми бакалаврату, магістратури, а також академічні (taught) та дослідницькі (research) програми у кожного університету різні. Реєстрація на

дослідницькі програми може починатися у вересні або січні. Загалом для абітурієнтів у Великій Британії існує три крайні терміни подачі документів – 15 жовтня для майбутніх медиків, а також вступників до Оксфорду і Кембриджу, 15 січня – для вступників на всі інші спеціальності, 24 березня – для спеціальностей “мистецтво” і “дизайн”. Таким чином, британські абітурієнти можуть подавати заяви до 1 серпня на програми, які починаються у жовтні, абітурієнти інших країн – до 1 червня, причому інколи заяви можуть розглядаються аж до моменту остаточного заповнення місць бажаними певного навчального курсу. Після заповнення й надсилання цього документа через систему UCAS абітурієнт отримує так пропозицію від кількох університетів, починає з ними листування, надсилає необхідні документи та остаточно обирає університет, у якому бажає навчатися. Крім заяви-анкети й свідоцтва про середню освіту, необхідно підготувати мотиваційний лист (вступне есе), мовний сертифікат для підтвердження знання іноземної мови (для закордонних абітурієнтів), два рекомендаційні листи на офіційних бланках або з офіційної електронної адреси, підтвердження професійних стажувань і перемог у наукових олімпіадах тощо [2].

Мотиваційний лист – це написаний абітурієнтом документ, у якому лаконічно викладається інформація про нього з метою переконати приймальну комісію у своїй готовності до активного й успішного навчання в університеті. Зміст мотиваційного листа повинен відображати причини вибору абітурієнтом певного курсу та спеціалізації, зазначення його базової компетенції в обраній галузі, викладення фактів щодо навчальних досягнень за рівень середньої школи, тобто розкрити всі позитивні сторони вступника, які можуть довести його інтерес до навчання саме за вказаною у листі програмою.

Також, однією з особливостей вступу до британських вищих навчальних закладів є надання в приймальну комісію академічних або професійних рекомендаційних листів. Обсяг рекомендаційного листа зазвичай становить 1–2 сторінки тексту. Його можуть написати особи, які особисто знали і навчали абітурієнта, зокрема, директор школи чи коледжу, науковий керівник, викладач або керівник організації чи підприємства (у випадку вступу на магістерські програми), якщо вступник має досвід роботи. У таких листах подається об’єктивна оцінка якостей особистості абітурієнта (працівника) з акцентами на обрану ним спеціальність, підкреслюються його позитивні якості та досягнення (аналітичне мислення, комунікативні навички, володіння блискучими дослідницькими навичками тощо), бажано з конкретними підтвердженнями. Як правило, на сайтах програм вказується, які навички в першу чергу є важливими для вступників [4]. Правильно написані рекомендаційні листи дозволяють членам приймальної комісії оцінити весь потенціал майбутнього студента, його особистісні якості та здатність до ефективної роботи в колективі.

Також, деякі університети можуть зажадати не рекомендацій, а лише офіційно завірені імена та прізвища людей, які можуть їх надати, в інших вищих навчальних закладах вимагається надання оригінальних версій рекомендацій у традиційному форматі. Система UCAS розсилає копії поданих документів до вищих навчальних закладів, обраних вступником. Підкреслимо, що від правильно оформлених документів, поданих заздалегідь через систему UCAS, залежить швидкість ухвалення позитивного рішення для абітурієнта.

Приміром в Лондонському університеті процес вступу на навчання складається з таких етапів:

— заповнення он-лайн заявки, яка знаходиться на відповідній для кожного навчального курсу веб-сторінці. Абітурієнти, вступаючи на певні програми бакалаврату, повинні зробити реєстраційний грошовий внесок для подальшої обробки системою їхніх даних [5]. Цей внесок (грошовий збір) можна сплатити через інтернет-мережу, телефоном із використанням банківської картки або ж особисто у будь-якому відділенні банку. Якщо абітурієнтам відмовляють у вступі, грошовий внесок не повертається і не компенсується. Однак про оплату за обробку даних не йдеться, якщо вступник подає заявку на програми післядипломного навчання (аспірантури) [2];

— відсилення заповненої форми заявки, де вказується до шести обраних для навчання університетів. Заявки можна подавати протягом року, оскільки кожен курс має свій кінцевий термін їх подачі, але необхідно це робити до кінцевого строку з метою більш ретельного оброблення комісією даних і своєчасного отримання навчальних матеріалів у випадку успішного зарахування;

— попереднє рішення щодо поданої заявки. Протягом п'яти робочих днів абітурієнт отримує так званий “лист-пропозицію”. Наступний крок абітурієнта – реєстрація у системі UCAS у режимі он-лайн і надсилення до цієї системи пакета зібраних і нотаріально завірених документів. Після обробки даних система передає всі документи до спеціальної комісії університету (Special Admission Panel) для детального розгляду всіх аспектів заяви, включаючи відповідний практичний досвід роботи абітурієнта (якщо йдеться про вступ на програми післядипломного навчання), підстави для навчання та прийняття остаточного рішення;

— надсилення абітурієнтові відповіді протягом 74 годин про підтвердження отримання документів системою UCAS. Абітурієнту, крім цього, надсилається реєстраційний номер, який, однак, ще не означає надання місця навчання в університеті. Абітурієнт може отримати повідомлення про його безумовне прийняття, тимчасове прийняття, що означає необхідність надання додаткової інформації та/або документального підтвердження про здобуті кваліфікації (у випадку вступу до магістратури), або ж повідомлення про абсолютну невідповідність вступним вимогам.

Згідно з вимогами, необхідними для вступу на навчання за програмами магістратури та післядипломного навчання “Аграрна економіка”, претенденти повинні мати позитивні результати з відповідної дисципліни програми бакалаврату. Ті, хто прагне отримати диплом післядипломного навчання (PG Diploma), мають пред'явити сертифікат про технічну чи професійну кваліфікацію та підтвердження про набутий практичний досвід. Якщо кваліфікацій немає, університет може розглянути подану заяву, однак має право вимагати доказів здатності вступника до опанування ним поглибленого курсу навчання.

Загальна процедура вступу на навчання в університет Редінга (University of Reading) практично не відрізняється від інших вищих навчальних закладів Великої Британії, однак за аграрно-економічними програмами бакалаврату та магістратури вона має певні особливості й охоплює такі ключові аспекти:

— за вступними вимогами чотирирічних бакалаврських програм “Управління сільськогосподарським бізнесом з виробничим навчанням” (BSc Agricultural Business Management with Industrial Training) та “Управління сільськогосподарським бізнесом” (BSc Agricultural Business Management) від абітурієнтів вимагається наявність навчальних результатів BBB/ABC з трьох предметів А-рівня [6];

— при вступі на навчання за бакалаврською програмою “Сільське господарство” (BSc Agriculture), яка триває три роки, вимагаються результати за середню школу з двох дисциплін (наук) на А-рівні або з однієї за наявності відповідного досвіду роботи [6];

— вступ на магістерські програми здійснюється не пізніше ніж за два місяці до початку терміну навчання (для британських абітурієнтів) і не менше ніж за чотири місяці (для абітурієнтів з інших країн);

— за вимогами магістерських програм “Сільське господарство та розвиток” (MSc Agriculture and Development), “Аграрна економіка” (MSc Agricultural Economics) та “Економіка сільськогосподарського розвитку” (MSc Agricultural Economics Development) вступник повинен володіти дипломом з відзнакою за опанований ними курс бакалаврату або його еквівалентом (для вступників з інших країн). Здобуття інших кваліфікацій і наявність не менше ніж двох років відповідної практичної діяльності, також дає право на вступ до магістратури на ці програми [6].

Отже, на основі розгляду особливостей умов вступу майбутніх фахівців аграрно-економічного профілю до вищих навчальних закладів Великої Британії варто зробити узагальнення щодо специфічних аспектів, що полягають у такому:

- централізована роль системи UCAS та її підрозділів у реалізації вступної кампанії в британських коледжах та університетах, можливість подання заяв і документів у режимі он-лайн;
- відсутність регламентованих термінів початку й закінчення вступу на навчання у вищій школі Великої Британії та їх часова варіативність (від кількох місяців до одного року);
- вимоги щодо високих навчальних досягнень (переважно рівні A, A2, B, C) абітурієнтів за курс середньої школи для вступу на програми бакалаврату та, відповідно, наявність бакалаврського диплома з відзнакою у бажаючих вступати до магістратури;
- обов'язковий високий рівень володіння англійською мовою та надання відповідних сертифікатів підтвердження (для абітурієнтів з інших країн світу);
- поетапну процедуру зарахування абітурієнтів на основі детального вивчення поданих в електронному режимі документів;
- проведення конкурсних вступних іспитів окремими університетами Великої Британії (Оксфорд, Кембридж, Дахем);
- наявність можливості відкладеного вступу до університетів із метою набуття потенційними абітурієнтами практичного досвіду та здобуття відповідних професійних кваліфікацій.

Список використаної літератури:

1. Найдюнова А. В. Зміст економічної освіти та основні принципи її розвитку в Україні / А. В. Найдюнова // Педагогічний альманах : зб. наук. пр. / КВНЗ «Херсон. акад. неперерв. освіти». – Херсон, 2012. – Вип. 14. – С. 185–190.
2. UCAS. Undergraduate. Getting started [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ucas.com/ucas/undergraduate/getting-started>. – Назва з екрана.
3. Cambridge Regional College. Требовання для зачислення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mystudy.uz>. – Назва з екрана.
4. [Магістратура в Великобританії – личный опыт обучения в Imperial College London](#). Магістратура за рубежом [Електронний ресурс] // Магістратура за рубежом. – Режим доступу: <http://www.ninasolomatina.com./reference-letter-guide>.
5. How to apply. Home // Applications & admissions // How to apply [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.londoninternational.ac.uk/applications-admissions>. – Назва з екрана.
6. University of Reading. Study. How to Apply [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reading.ac.uk/Study/study-ug-before.aspx>. – Назва з екрана.

References

1. Najdjonova A. V. Zmist ekonomichnoji osvity ta osnovni pryncypy jiji rozvytku v Ukraini / A. V. Najdjonova // Pedagoghichnyj aljmanakh : zb. nauk. pr. / KVNZ «Kherson. akad. nepererv. osvity». – Kherson, 2012. – Vyp. 14. – S. 185–190.
2. UCAS. Undergraduate. Getting started [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.ucas.com/ucas/undergraduate/getting-started>. – Nazva z ekrana.
3. Cambridge Regional College. Trebovaniya dlja zachysleniya [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.mystudy.uz>. – Nazva z ekrana.
4. Maghystratura v Velykobrytanyu – lychnyj opyt obuchenyja v Imperial College London. Maghystratura za rubezhom [Elektronnyj resurs] // Maghystratura za rubezhom. – Rezhym dostupa: <http://www.ninasolomatina.com./reference-letter-guide>.
5. How to apply. Home // Applications & admissions // How to apply [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.londoninternational.ac.uk/~applications-admissions>. – Nazva z ekrana.
6. University of Reading. Study. How to Apply [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.reading.ac.uk/Study/study-ug-before.aspx>. – Nazva z ekrana.